

Bölüm 39

PALYATİFBAKIMDA BESLENME

Hasan ÖZTİN¹

GİRİŞ

Palyatif bakım ilerleyici ve hayatı tehdit hastalıklara sahip hastaların ve ailelerinin kalan zamanlarını kaliteli bir şekilde yaşamalarını hedefleyen ve bu perspektifte hastaların süreç boyunca karşılaşılabilecekleri fiziksel, sosyal ve psikolojik tüm problemlerini gidermeye yönelik olarak uygulanan, ağrı ve hastalıkların diğer semptomlarının hafifletilmesi, acı çekmenin önlenmesi ve giderilmesine yönelik uygulamalar ile yaşamın sonuna yaklaşan hastalarda yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik bakım hizmetidir (1).

Dünyada ve ülkemizde yaşlı nüfus her geçen gün artmaktadır. Bebek ölümlerinin azalması, enfeksiyon hastalıklarının kontrolü, beslenme ve sağlık hizmeti olanaklarının gelişmesi gibi nedenler ile yaşlı nüfus ülkemizde ve dünya da artmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 yılı nüfus projeksiyonlarında 65 yaş ve üzerindeki geriatrik nüfusun oranının 2018 yılında %8,7, 2023'te %10,2, 2040'da %16,3, 2060'ta %22,6 ve 2080'de %25,6 olacağı öngörmektedir (2). Bu progresif artış nedeniyle demans hastalığı, diğer progresif nörodejeneratif hastalıklar, kronik hastalıklar, serebrovasküler olaylar, kanser vb hastalıklarında görülme sıklığında artış olmuştur. Bu gibi nedenler ile ülkemizde palyatif bakım merkezlerine ihtiyaç artmıştır.

Bu grup hastalarda çok sık olarak beslenme bozukluğu görülmektedir. Türkiye'deki palyatif bakımlarda malnütrisyon sıklığı % 58.6 dır (3). bu nedenle bu grup hastaların beslenmesi mortalite ve morbiditeyi azaltan bir faktör olması nedeniyle önemlidir.

Beslenme Durumunun Değerlendirilmesi

Palyatif bakım hastalarında asıl amaç yaşam kalitesinin iyileştirilmesidir bu

¹ Uzm.Dr.Hasan ÖZTİN, Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi dr.hasanoztin@gmail.com

TPN Komplikasyonları:

Üç grupta incelenebilir.

1. Mekanik,
2. Enfektif
3. Metabolik

1-Mekanik komplikasyonlar genellikle kateterin yerleştirilmesi sırasında ortaya çıkabilen kanama,katerin yerleşim yeri problemleri veya pnömotoraks.

2-Enfektif komplikasyonlar Kateterin cilde giriş yerinin günlük pansumanı yapılmalı ve kateterin uzun süre kullanımından kaçınmak gereklidir. Uzun süreli kalan kateterlerde kateter ilişkili enfeksiyonlar unutulmamalıdır.

3-Metabolik komplikasyonları ise, akut dönemde hipoglisemi ya da hiperglisemi, sıvı elektrolit bozuklukları ve vitamin, eser element eksikliğine bağlı bulgular oluşturmaktadır. Uzun dönemde ise ishal, karaciğer yağlanması, akalküloz yada taşlı kolesistitdir.

KAYNAKLAR

1. WHO. Palliative care definition [Internet]. web. 2002. p. 1. Available from: <http://www.who.int/cancer/palliative/definition/en/>
2. TÜİK. Türkiye istatistik kurumu [Internet]. 2019 [cited 2019 Jan 1]. p. 1. Available from: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30567>
3. Yürüyen M, Özbaş Tevetoğlu I, Tekmen Y, Polat Ö, Arslan İ, Okuturlar Y. Prognostic Factors and Clinical Features in Palliative Care Patients. *Konuralp Tıp Derg* [Internet]. 2018 Mar 28 [cited 2019 Feb 12];10(1):74–80. Available from: <http://dergipark.gov.tr/doi/10.18521/ktd.368570>
4. who. palliative care disease [Internet]. 1. 2018. p. 1. Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/palliative-care>
5. Compher C, Fuchs-Tarlovsky V, Siltharm S, Gramlich L, Cederholm T, Muscaritoli M, et al. GLIM criteria for the diagnosis of malnutrition – A consensus report from the global clinical nutrition community. *Clin Nutr*. 2018;38(1):1–9.
6. Access O. Nutritional Support in Dysphagia. *Long-Haul Travel Motiv by Int Tour to Penang*. 2018;i(tourism):13.
7. Ac M, Potter J, Vivanti A, Avenell A. Protein and energy supplementation in elderly people at risk frommalnutrition. 2009;(2).
8. Volkert D, Berner YN, Berry E, Cederholm T, Bertrand PC, Milne A, et al. ESPEN Guidelines on Enteral Nutrition: Geriatrics \$. *Clin Nutr* [Internet]. 2006;25:330–60. Available from: <http://intl.elsevierhealth.com/journals/clnu>
9. Alix E, Berrut G, Boré M, Bouthier-Quintard F, Buia JM, Chlala A, et al. Energy requirements in hospitalized elderly people. *J Am Geriatr Soc*. 2007;55(7):1085–9.
10. Arends J, Bachmann P, Baracos V, Barthelemy N, Bertz H, Bozzetti F, et al. ESPEN guidelines on nutrition in cancer patients. *Clin Nutr* [Internet]. 2017;36(1):11–48. Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.clnu.2016.07.015>
11. Blumenstein I, Shastri YM, Stein J. Gastroenteric tube feeding: Techniques, problems and solutions. *World J Gastroenterol*. 2014;20(26):8505–24.
12. Car GJ, Rb A, Bennett C, Sas L, Matos D, Waisberg J. Percutaneous endoscopic gastrostomy versus nasogastric tube feeding for adults with swallowing disturbances (Review). 2017;(5).

13. Vidhya C, Phoebe D, Dhina C, Jayne S, Robert F. Percutaneous endoscopic gastrostomy (PEG) versus radiologically inserted gastrostomy (RIG): A comparison of outcomes at an Australian teaching hospital. *Clin Nutr ESPEN* [Internet]. 2018;23:136–40. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.clnesp.2017.10.014>
14. Dubagunta S, Still CD, Kumar A, Makhdoom Z, Inverso NA, Bross RJ, et al. Early initiation of enteral feeding after percutaneous endoscopic gastrostomy tube placement. *Nutr Clin Pract*. 2002;17(2):123–5.
15. Molina Villalba C, Vázquez Rodríguez JA, Gallardo Sánchez F. Percutaneous endoscopic gastrostomy. Indications, care and complications. *Med Clin (Barc)* [Internet]. 2019;152(6):229–36. Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.medcle.2019.01.012>
16. Soscia J, Med N-P, Friedman JN, Chb MB. A guide to the management of common gastrostomy and gastrojejunostomy tube problems. Vol. 16, *Paediatr Child Health*. 2011.
17. Beckwith MC, Feddema SS, Barton RG, Graves C. *A Guide to Drug Therapy in Patients with Enteral Feeding Tubes: Dosage Form Selection and Administration Methods*. Hospital Pharmacy. 2004.
18. Sobotka L, Schneider SM, Berner YN, Cederholm T, Krznaric Z, Shenkin A, et al. ESPEN Guidelines on Parenteral Nutrition: Geriatrics. *Clin Nutr* [Internet]. 2009;28(4):461–6. Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.clnu.2009.04.004>
19. Pittiruti M, Hamilton H, Biffi R, MacFie J, Pertkiewicz M. ESPEN Guidelines on Parenteral Nutrition: Central Venous Catheters (access, care, diagnosis and therapy of complications). *Clin Nutr* [Internet]. 2009;28(4):365–77. Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.clnu.2009.03.015>